

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

РЕГІОНУ

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Управління міжнародною конкурентоспроможністю регіону
Викладач (-і)	Гринів Любов Володимирівна, к.е.н, доц. менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380506817089
E-mail викладача	liubov.hryniv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Управління міжнародною конкурентоспроможністю регіону – це наука, що вивчає і розкриває механізм процесу формування конкурентних переваг підприємств (галузей) регіону на міжнародному рівні з використанням маркетингових інструментів.</p> <p>Предмет управління міжнародною конкурентоспроможністю регіону – вивчення теоретичних засад економічної конкуренції, закономірностей формування конкурентних переваг та конкурентоспроможності регіону на міжнародному рівні шляхом розробки і застосування маркетингового механізму.</p> <p>Об’єкт дослідження міжнародною конкурентоспроможністю регіону – процеси та маркетингові механізми формування міжнародної конкурентоспроможності регіонів (підприємств, галузей регіону) в умовах глобалізації конкуренції.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти конкурентних відносин Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти забезпечення міжнародної конкурентоспроможності регіону</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни “УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ РЕГІОНУ” є поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками з ефективного управління міжнародною конкурентоспроможністю регіону у сучасних умовах господарювання та формування розуміння студентами факторів та механізмів досягнення високих конкурентних позицій галузей та підприємств регіону на світовому ринку.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни “ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ РЕГІОНУ” є оволодіння системою знань про принципи, методи та технологію формування конкурентних переваг регіону і забезпечення на їх основі життєздатності підприємств як суб’єкта економічної діяльності; виявлення системної сутності міжнародної конкурентоспроможності підприємств, галузей, регіонів та національних економік в умовах економічної глобалізації; визначені показників та факторів міжнародної конкурентоспроможності регіонів; визначені диспозиції суб’єктів глобальної конкуренції; розробці та імплементації конкурентних стратегій українських підприємств для виходу на зарубіжні ринки.</p> <p>1.1. Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми:</p> <p>2. Студент повинен знати:</p> <p>1.1. Термінологічний апарат у сфері міжнародної конкуренції та конкурентоспроможності.</p> <p>1.2. Головні тенденції розвитку конкуренції на світовому ринку.</p> <p>1.3. Особливості конкурентної боротьби національних економік у світовому просторі.</p>	

1.4. Основні фактори, показники та компоненти міжнародної конкурентоспроможності суб'єктів конкурентної боротьби (підприємств, галузей, регіонів). Конкурентні стратегії компаній та регіонів на зовнішніх ринках.

1.5. Способи підвищення міжнародної конкурентоспроможності товару, компанії, галузі, регіону, зокрема розробка та застосування маркетингового механізму.

1.6. Основні конкурентні переваги та способи їхнього досягнення конкретним регіоном в залежності від ситуації, що складається.

1.7. Базові різновиди конкурентних стратегій, основні типи ринків та відповідні їм ефективні стратегії конкуренції.

1.8. Загальні та специфічні чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності регіону.

1.9. Сутність загальної концепції управління конкурентоспроможністю регіону та специфічні особливості управління конкурентоспроможністю.

2. Студент повинен уміти:

2.1. Аналізувати процеси міжнародної конкуренції на світовому ринку.

2.2. Визначати і оцінювати показники і фактори міжнародної конкурентоспроможності різних типів, розробляти програми їх підвищення.

2.3. Досліджувати зовнішнє середовище підприємств галузі (регіону), а також виробляти шляхи адаптації до нього.

2.4. Оцінювати конкурентоспроможність товару (послуги) на світовому ринку.

2.5. Давати оцінку конкурентному статусу підприємств (галузей, регіонів) на зарубіжних ринках.

2.6. Складати стратегічний баланс та проводити swot-аналіз підприємств, галузей, регіонів.

2.7. Оволодіти основами теорії застосування відповідних підходів та методів підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг регіонів.

2.8. З'ясувати механізм та інструменти практичної реалізації функцій управління щодо підвищення ефективності функціонування галузей регіону.

2.9. Проаналізувати основні чинники конкурентних переваг та конкурентні позиції підприємств регіону на ринку та навчити студентів використовувати здобуті знання у підприємницькій діяльності.

2.10. Виконувати розрахунки та здійснювати аналіз одиничних, групових та інтегральних показників конкурентоспроможності продукції, підприємства та конкурентоспроможності регіону.

2.11. Визначати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможністю регіону.

3. Студент повинен мати навички:

3.1. Розробляти міжнародні конкурентні стратегії регіону.

3.2. Обґрунтовувати прийняття рішень щодо методів та шляхів підвищення міжнародної конкурентоспроможності регіону.

3.3. Аналізувати форми і методи конкуренції в трансформаційних період, вибирати оптимальні стратегії українських підприємств на зарубіжних ринках.

3.4. Здійснювати аналіз конкурентних переваг, якими володіє регіон, та визначати ті, що мають бути досягнутими в майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності.

3.5. Виконувати розрахунки, що пов'язані з оцінкою ступеню інтенсивності конкуренції.

4. Компетентності та результати навчання

- ІК.** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог
- ЗК2.** Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК4.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК5.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- СК 1.** Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
- СК 2.** Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.
- СК 4.** Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.
- СК 5.** Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- СК 7.** Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.
- СК 9.** Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
- СК 10.** Здатність до управління організацією та її розвитком.
- СК12.** Здатність аналізувати, прогнозувати та управляти особливостями зміни валютних, кредитно-розрахункових, інвестиційних та проектних механізмів в умовах здійснення ЗЕД підприємств;
- СК13.** Здатність до укладання, супроводу зовнішньоекономічних контрактів з врахуванням ризиків діяльності підприємством на зовнішніх ринках в умовах конкурентного та крос-культурного зовнішнього середовища.
- ПРН 4.** Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.
- ПРН 6.** Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.
- ПРН 7.** Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.
- ПРН 8.** Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.
- ПРН 13.** Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).
- ПРН 14.** Вміти реалізовувати ефективну зовнішньоекономічну діяльність підприємства для забезпечення гармонізації інтересів різного рівня бізнесу, локальних громад, регіонів та органів державної влади.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28
семінарські заняття	32
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	073 Менеджмент	1	вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Літератур а	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні основи конкурентних відносин. Види конкурентної боротьби		1,2,3,4,5,7, 9	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Тема 2. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,6,8,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Галузеві та секторальні імперативи формування конкурентних переваг	Лекція, семінарське заняття	6,7,8,10,15,16,17,18,20	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Формування конкурентоспроможності регіону на міжнародних ринках	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,12,19,23,24	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Регіональний маркетинг у системі управління конкурентоспроможністю регіону	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Регіональні та локальні виміри міжнародної конкурентоспроможності	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Кластери у системі формування міжнародної конкурентоспроможності підприємств	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Логістика як спосіб забезпечення конкурентоспроможності	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9,15,16,17,18,19,20,23	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Національні стратегії міжнародної конкурентоспроможності країн	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти	5 балів	До наступного заняття за розкладом

			тестування до теми.		
Тема 11. Формування позитивного іміджу регіону та просування його на зовнішні ринки	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9,21,22,23	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 12. Сучасні конкурентні політики та їх ефективність Глобальна конкурентоспроможність	Лекція, семінарське заняття	1,2,3,4,5,7,9,21,22,23	Опрацювати лекційний матеріал.	5 балів	
ІНДЗ			10		
Усього годин		28	32	120	
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (100 балів протягом семестру)				
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни
	Модуль 1		Модуль 2		
	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне науково-дослідне завдання		
Теми 1-12	Теми 1-12	Теми 1-12			
	30	10	10		
	50			50	100
Семінарські заняття	Під час семінарських занять студенти можуть отримати поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які в результаті сумуються і розраховується середня оцінка (із заокругленням до десятих) із врахуванням коефіцієнта вагомості даного виду робіт, тобто середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.				
Самостійна робота	Студент опрацьовує визначені для самостійного вивчення питання та з метою контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (максимальна кількість спроб дві – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ). Студент бере за основу галузь регіону, де він проживає. Вихідними даними є загальні характеристики регіону, структура ринку, основні виробники та учасники ринку, що випускають продукцію чи надають послуги, ринкові позиції, а також їх вихід на зовнішні ринки. Розробляє та оформляє роботу “Аналіз конкурентоспроможності регіону України (на вибір студента)” на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття. Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів). ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).				
7. Політика курсу					

Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється на останньому семінарському занятті.

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на останнє семінарське заняття, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

8. Рекомендована література

1. Гринів Л.В. Управління конкурентоспроможністю підприємств: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Синиця С. М., Гринів Л. В., Крупа О. М. - Івано-Франківськ: [Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника], 2010.-407 с
2. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. К. : Наш формат. 2020. 424 с.
3. Щурко У. Модернізація інституційного базису безпеки структурної трансформації регіональної економіки. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України у глобальному середовищі : монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України”; за заг. ред. А. І. Мокія. Львів, 2019. 872 с.
4. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2018. 570 с.
5. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі: колективна монографія. Тульчинська С.О., Погребняк А.Ю., Дергалюк М.О. Стратегічні напрями управління ризиками інноваційними ІТ-проектами. Київ, НАУ. 2019. С. 254—270.
6. Гринів Л.В. Конкурентоспроможність регіонів України в контексті адаптації національного виробника до умов глобального конкурентного середовища // Л. В. Гринів, С.М. Синиця // Галицький економічний вісник. – Тернопіль. – № 1(48). – 2015. – С. 10 – 18.
7. Становлення та розвиток логістичної інфраструктури: загальнодержавні та регіональні аспекти: монографія / Олег Володимирович Ткач, Ірина Анатоліївна Волощук. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. – 156 с.
8. Ткач О.В. Енергетична безпека країни: умови збереження та шляхи досягнення (інноваційний чинник) [монографія] / О.В. Ткач, В.М. Олексюк.- Івано-Франківськ: Вид-во ПП Корольчук В.Ф., 2016. - 289 с.
9. The theoretic-methodological bases of the development of the regions within the global economic system / Innovation Process Management in Ukraine: problems in commercialization of scientific and technical developemens: Monograph / Yurii Vovk, Oleh Karyu, Ihor Kulyniak, Yosyf Petrovych, and other / Edited by Yurii Vovk, Oleh Karyu. – Lviv: LLC “Rastr-7”, 2018. – 266 p.
10. Ткач О. В. Особливості управління інвестиціями: регіональний рівень, зарубіжний досвід/ О. В. Ткач // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . Серія: Економіка– 2018. – Випуск 13. – С.21-27.
11. Tkach O.V., Masliak T.R. The theoretic-methodological bases of the development of regions within the global economic system. Strategic Management: Global Trends and National Peculiarities / Multi-authored monograph. Poland, Publishing House “Baltija Publishing”, 2019. P. 388 - 406.
12. Ткач О.В., Масляк Т.Р. Сучасний регіон як елемент глобальної економічної системи. Вісник Прикарпатського університету. Сер. Економіка. 2019. Вип. 14. С. 56 – 62.
13. Бондаренко С.М. Ділова досконалість підприємств як фактор конкурентоспроможності національної економіки України. Економічний простір, 2016. № 116. С. 200–208.
14. Міжнародний менеджмент: навчальний посібник / Синиця С. М., Гринів Л.В., Ляхович Г. І., Романюк М.Д. – Івано-Франківськ: Плай, – 2014. – 336 с. Навчальний посібник з грифом “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (Лист від 18.11.2013р. № 1/11 – 17595).
15. Ткач О.В., Гринів Л.В., Михайлів Г.В. Напрями мінімізації ризиків логістичної системи підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Причорноморські економічні студії. Випуск 51. 2020. – С.125-130
16. Ткач О.В. Особливості логістичного управління матеріальними та сервісними потоками / І. А. Волощук, О. В. Ткач // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал. – Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя

Стефаника», 2015. – Вип. 11. – Т.2. С. 154-163.

17. Ткач О. В. Передумови та тенденції розвитку регіональних транспортно-логістичних центрів / І. А. Волошук, О. В. Ткач // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія: Економіка. – Випуск 11. – Івано-Франківськ: Плай, 2015. – С. 19-25.
18. Voloshchuk I. Logistics potential of region as a condition of competitiveness / I. A. Voloshchuk , O. Tkach // Sciences of Europe (Praha, Czech Republic). – 2017. – Vol. 3 – № 11. – P. 74-79
19. Ткач О.В. Регіональний логістичний центр: формування та особливості функціонування / І. А. Волошук, О.В.Ткач // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий журнал. – Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2017. – Вип. 13. – Т.2. С.54-61
20. Viktoriia D. Filippova, Viktoriia A. Budnyk, Halyna V. Mykhailiv, Liubov V. Hryniv, Olga I. Los PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP PROJECT MANAGEMENT: BENEFITS FOR THE STATE AND BUSINESS. International Journal of Management. Volume 11, Issue 3, March 2020, pp.602–611, Article ID: IJM_11_03_062 Available online at <http://www.iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=3> Journal Impact Factor (2020): 10.1471 (Calculated by GIS) www.jifactor.com ISSN Print: 0976-6502 and ISSN Online: 0976-6510
21. http://www.iaeme.com/MasterAdmin/Journal_uploads/IJM/VOLUME_11_ISSUE_3/IJM_11_03_062.pdf (SCOP US)
22. Гринів Л. В. Інноваційна політика в контексті стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства // Г. В. Михайлів, Л. В. Гринів / Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2018. – Випуск 14. Том 2. – С. 58-64.
23. Гринів Л. В., Геренда А. З. Використання бенчмаркінгу як інструмент вдосконалення маркетингової діяльності ресторану. Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серія «Економіка». 2019. Випуск 14. С.219-227.

Викладач _____ Гринів Л.В.